Tisza-kutató ankét Szegeden

Tegnap, pénteken délelőtt kezdődött a Tiszakutató Munkacsoport XIII. Tiszakutató ankétja Szegeden, az MTA Szegedi Bizottságának székházában. Dr. Csizmazia György titkár beszámolójában ismertetést adott az elmúlt évben végzett kutatómunkáról, melyben mintegy 60 tudományos szakember végzett a Tiszán és árterületén vizsgálatokat. A Tisza-kutatók behatóan foglalkoztak vízkémiai, növény- és állattani adatok gyűjtésével, melynek során újabb összefüggéseket állapítottak meg a folyó jelenlegi állapotáról.

Különösen szép eredménnyel zárult a Mártély-Körtvélyesi Tájvédelmi Körzet komplex kutatása. Az elkövetkező, kétszer háromféves időszakban a leendő Tisza III. csongrádi vízlépcső térségét, közelebbről az alpári medencét veszik az eddiginél is behatóbb vizsgálat alá.

A tegnapi Tisza-kutató konferencián összesen 18 előadás hangzott el. A hazai beszámolók mellett szovjet és jugoszláv kutatók referátumai is elhangzottak.

Ferihegyi rekonstrukció

A Ferihegyi repülőtéren befejezéshez közelednek az új le- és felszállópálya föld- és betonozási munkái, a továbbiakban a fénytechnikai és a rádiónavigációs berendezések szerelésével folytatódik a nagyszabású rekonstrukció. A fejlesztés 1983 végén befejeződő első ütemének alapvető célja egyébként is a repülési biztonság feltételeinek javítása. Ennek keretében 1982 elején már üzembe helyezték az ország légterében közlekedő repülők műszeres irányítására szolgáló berendezéseket. A repülési biztonsággal közvetve összefügg, hogy javítják, fejlesztik a gépek karbantartásának körülményeit, feltételeit.

Torpedó bácsi meséi

A Minerva Színpad bemutatója

Tóth Árpádról azt tartja az irodalomtörténet, hogy az Ady-nemzedéknek, a Nyugat nagyjainak egyik legtisztább lírikusa. *Féja Géza* ezt írja róla *Nagy vállalkozások kora* című könyvében: *„Az ember olyan tisztult előkelőséggel, akkora esztétikai fegyelemmel, olyan szabatos öntudattal jelentkezik költészetében, hogy a legnagyobb magyar humanisták közé sorolhatjuk."* Ki tudná erről a finom, halk szavú, az érzések, az érzelmek, a hangulatok, a bánat és a világmindenség lantján szomorúan játszadozó nagy művészről, hogy kora aktuális társadalmi visszásságairól pergő nyelvű, szellemes és bravúros gúnyversek sorát írta, amelyek egy része megzenésítve akár kuplénak is elmenne, s a század első két évtizedének teljes miliőjét képes érzékeltetni?

A *Minerva Színpad* felismerte és hasznosította Tóth Árpád életművének e sajátos kettősségét. *Torpedó bácsi meséi, avagy Lélektől lélekig* címmel közel egyórás műsort készítettek, melynek legfőbb erénye, hogy az eredendően eklektikus irodalmi alapanyagból egységes produkciót képes létrehozni. Az összeállító *Marik István* rendezőnek külön érdeme, hogy amatőr színpadoknál nemigen tapasztalható bátorsággal összetett igényrendszert támasztott az est előadóival, *Szécsi Ilonával, Kocsis Györggyel, Posta Istvánnal* és *Hüttner Ildikóval* szemben, amely sokoldalúságot kíván a teljesítményben és sokszínűséget a műfajokban. Vers, ének és tánc együttes és egyéni előadása jelenti a bemutató fontos különlegességét.

Ezen eljárás pedagógiai haszna, amatőrökről lévén szó, igen nagy. Mérhetők a fejlődés ama fokozatai, melyek e fiataloknak egyben az együttes színvonalát is meghatározó lépcsőfokait jelentik. S e téren a DÉLÉP-klubban szerdán este látott előadás bizonyította: efféle újításokra igenis szükség van. Fölvetődnek ugyanakkor kétkedő kérdések: szerkesztésben, közös és egyéni alakításokban, a Tóth Árpád-összeállítás dramatizált, egyéni szempontok szerint értelmezett egészében hogyan tud megbirkózni a feladattal az együttes? Milyen elemek biztosítják a szükséges átmenetet a komoly hangvételű versek és gúnyiratok teljesen eltérő stílusai között? Szcenikailag mindez hogyan érvényesíthető? És így tovább...

A Minerva Színpad szerencséje e kétségek között — hogy rátalált a zenére. *Ürmössy László* zongorista és zeneszerző muzsikát komponált a költő versfricskáira (zeneszerzői és előadói díjat is kapott érte nemrég a debreceni országos amatőrszínpadi találkozón), a rendezés pedig mindezt beépítette a produkcióba. Ráadásnak egy gitár *(Varga György)* és egy fuvola *(Bodrogközy Eszter)* segítségével további átmenetet biztosított az elégikus, szép Tóth Árpád-versek világa felé. Így már lehetségessé vált a többnyire jól sikerült átkötések sorozata, s jószerével már csak az egyéneken múlt, miként is „áll össze" az előadás. Hol a, jó hanganyagot (Kocsis György — egyébként szintén előadói különdíjas), hol a kidolgozott mozgáskultúrát (Szécsi Ilona), hol a rutint és az alkatot (Marik István, Posta István) érvényesítették, olykor igen találó és hatásos részletekben. A Monarchia-korabeli „békeévek" atmoszféráját külsőségekkel és zenei-előadói stílussal a lehetőségekhez képest megteremtették, s néhány valóban színvonalas rész *(Lóverseny-dal, Lélektől-lélekig, Tárlat, Gordonkás elégia)* tanúskodott arról, hogy e kezdeményezésre mennyire érdemes figyelni. A szükséges átmenetet a különböző hangnemek között hol harsány „cikázással", hol hirtelen-váratlan elkomolyodásokkal ellenpontozták, amikor a hangos kávéházi világba be-beballagott néha a szomorú, merengő Tóth Árpád.

Ami még baj — egyenetlen egyéni alakítások, időnkénti prozódiai hiányosságok, túlzott függés a mindenkor adott szcenikai körülményektől — e fejlődési folyamat tükrében vizsgálandók. A Minerva Színpad Tóth Árpád-műsoráért Debrecenben kapott aranyérme mindenképpen megérdemelt siker, melynek kötelezniekell az együttes tagjait arra, hogy ezen a minél eredetibb, ötletesebb úton haladjon. További emelkedő színvonalon.

Domonkos László

Kávéházak, szökőkutak

A szegedi tévéstúdió újdonságaiból

A televízió szegedi körzeti stúdiójától egyre inkább megszokjuk, hogy olykor meglepetésekkel szolgál: újdonságokkal, melyek műhelyének vállalkozó kedvét, bővülő és színesedő profilját jelzik. Mint arról már korábban beszámoltunk, s most *Regős Sándortól*, a stúdió vezetőjétől megtudtuk, *a román nyelvű adások kezdete* a legfrissebb újítás: tegnap jelentkezett először a képernyőn.

A hazánkban élő, körülbelül 25 ezres román nemzetiség nagy része a Dél-Alföldön található, hetilapjuk, a Foaia Noastra és a szolnoki stúdióból sugárzott rádióműsoruk után a szegedi tévéstúdió jóvoltából most már teljessé vált anyanyelvi tömegkommunikációs rendszerük. A pécsi stúdió szerb-horvát és német nyelvű adásainak mintájára *havonta egyszer, minden hónap utolsó csütörtökjén a második műsorban 19 óra 10 perces kezdettel jelentkezik az Ecranul Nostru, 15 perces programokkal*, amelyeket szombaton délelőttönként az egyes műsorban megismételnek. Bartók Román táncainak egyik motívuma a román tévéadás szignálja, a műsorok témái pedig a magyar belpolitikai élet eseményein kívül a nemzetiségi kultúra értékeit mutatják majd föl: a battonyai román klub és a méhkeréki úttörők néptáncprodukciója szerepel majd például a legközelebbi adásokban. A jobb szakmai teljesítmény és az utánpótlás érdekében a stúdió jó kapcsolatokat épített ki a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola román tanszékével is.

Ami pedig közvetlenül Szegedet illeti, a tévések segítségével lokálpatriotizmusunk részesülhet a nosztalgiahullámból: *a régi szegedi kávéházakról készül 40 perces film*, amely dokumentumok és irodalmi művek segítségével idézi föl a város egykori jellegzetes szórakozóhelyeit, például a Juhász Gyula által is megénekelt néhai Vén Európát. (Ki tudja ma vajon, hogy e kávéház a jelenlegi DÉMÁSZ-székház épületében, a Klauzál téren volt található?) Azért a mai városról sem szabad megfeledkezni. Mondjuk *a szökőkutakról:* azok lesznek főszereplői egy összeállításnak, amelyben öt szegedi szökőkút előtt öt stílusostáncot lejtenek el a Volán társastáncklubjának tagjai.

Liebmann Béla bácsiról, lapunk egykori munkatársáról, a szegedi fotósok 85 éves doyenjéről portréfilm készül — *az általa megélt korok az ő objektívjén keresztül* láthatók a képernyőn. Az Élet és Irodalomban szegedi szerző, *Majoros Tibor* kollégánk tollából megjelent, *Csotrogányok* című irodalmi riportból *Csettegők, csotrogányok* címmel forgatnak riportfilmet. *Helyszíni közvetítést láthatunk a nyári szegedi ipari vásárról*, s folytatódik a *Várospódium*-sorozat: legközelebb *Kiskőrösön.*

Immáron hagyományosnak nevezhető jó kapcsolatai vannak a szegedi tévéstúdiónak az *Újvidéki Televízióval.* Az együttműködést két új kooprodukciós film jelzi: *Közös folyónk, a Tisza címmel magyarországi és vajdasági költők vallanak a folyóról.* A másik főszereplője *Ladik Katalin*, az ismert vajdasági magyar költőnő és színésznő. Augusztusban másodszor rendezi meg a stúdió Gyulán a tavaly méltán nagy sikert aratott *Határokon túli magyar líra fesztiválját.* S a felsorolás a szegedi tévés hírekről olyan kitekintéssel zárható, ami a város televíziósainak növekvő országos rangját is bizonyítja: májusban *a miskolci tévéfilmfesztiválon a naiv művészekről készült filmmel*, valamint *Polner Zoltán A teknyőkaparó* című néprajzi kötete alapján forgatott műsorukkal vesznek részt, s idén először *indulnak a veszprémi tévétalálkozón is*, a *Simonyi Imre*-portréfilmen kívül három ősbemutatóval: a Ladik Katalinról készített programmal, a szakrális népi imádságokat bemutató, *Koronával koronázzák* című műsorral és a *Szegedi Kisopera Vacsora* című előadásával, amelyet *Angyal Mária* rendezett.

D. L.

Új kemping

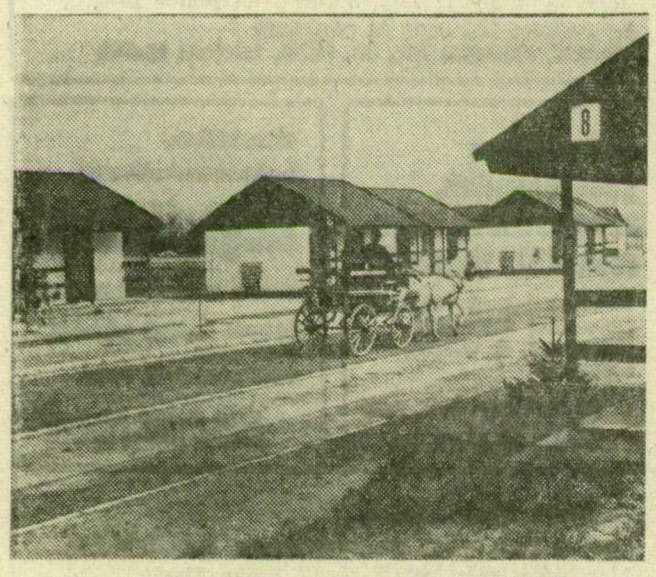

A mára virradó éjjel az Expressz diákcsoportja volt a honfoglaló a kisteleki Egység Áfész tegnap, pénteken felavatott új, négyszáz vendég elhelyezésére, ellátására alkalmas kempingmoteljében, az E5-ös út sándorfalvi elágazásánál, a Postakocsi csárda szomszédságában. A 33 millió forintos költséggel, Vincze Mihály tervei alapján készült, egyenként három személyes faházak — harminc van belőlük — és a sátras, lakókocsis vendégek rendelkezésére álló fürdő- és főzőhelyiségek bizonyára hamar elnyerik a turisták tetszését — hiszen Szegedtől negyedóra autóútra olcsó, kényelmes szállásra találhatnak. S persze van étkezési lehetőség, sőt pénzváltásra, a főszezonban pedig sétakocsikázásra, lovaglásra is alkalom.

A kemping tizenöt dolgozója családias hangulatú vendégfogadást kínál — s a magyaron kívül hat nyelven tájékoztatást is ígérhet. A télen is fűthető faházak vendégei jelenleg csupán egyet hiányolhatnak: a csárdának és a kempingnek nincs még külső, az E5-ös úthoz közvetlenül csatlakozó, szilárd burkolatú parkolója.

Május 6—7-én

Akadémiai közgyűlés

Május 6—7-én tartja idei, sorrendben 142. közgyűlését a Magyar Tudományos Akadémia — jelentette be az Akadémia székházában csütörtökön tartott sajtótájékoztatón *Köpeczi Béla*, az MTA főitkárhelyettese.

Az előzetes program szerint a közgyűlésen — amelyre az MTA várbeli kongresszusi termében kerül sor — *Szentágothai János* elnöki megnyitója után átadják a kiemelkedő tudományos munkásságot elismerő akadémiai aranyérmet, valamint az akadémiai díjakat.

A közgyűlésen évről évre a tanácskozás homlokterébe állítanak egy-egy olyan nagy jelentőségű tárgykört, amely az ország közvéleményét is foglalkoztatja, illetőleg az akadémia tudományos vizsgálódásai körében kiemelt kérdéskomplexum. *Ezúttal negyedszázados gazdasági fejlődésünk eredményei a világgazdasági korszakváltás mérlegén* címmel tart vitaindító előadást *Bognár József* akadémikus.

A közgyűlés zárt ülésén hangzik majd el az akadémia elnökének beszámolója az MTA testületi munkájáról, továbbá a főtitkár jelentése az akadémiai kutatóintézetek 1976—1980 közötti sokirányú tevékenységéről.

Várhatóan újonnan megválasztott tudós szaktekintélyekkel bővítik a közgyűlés alkalmából a Magyar Tudományos Akadémia tagjainak számát, amely jelenleg 198.

A szemléletváltás érdekében

Az ÉTE megyei csoportjáról

Az Építőipari Tudományos Egyesület megyei csoportja nemrégiben számolt be az utóbbi két esztendőben végzett munkájáról az MTESZ megyei szervezete végrehajtó bizottságának. Érdemes röviden megismerkedni az 1950-ben alakult csoport tevékenységével, munkájukról szóló beszámolójuk néhány megállapításával.

A csoport alapvető feladata, hogy segítse a szakemberek tájékozódását az építészet, építőipar aktuális kérdéseivel kapcsolatban. Rendezvényeik programjának összeállításakor is ezt tartották szem előtt. Olyan témákat vitattak meg, tűztek napirendre az elmúlt években, mint az építőipar ipari hátterének fejlesztési lehetőségei, az anyagmozgatás kérdései, a szak- és szerelőipar műszaki fejlesztésének műszaki-gazdasági feltételei és módszerei, az energiatakarékosság lehetőségei, vagy a VI. ötéves terv építőipari feladatai.

Munkájukban figyelembe vették, hogy a népgazdaság fejlesztési ütemének lassulása miként befolyásolja az építési ágazat munkáját. A változások következtében ugyanis jelentős módszer- és szemléletbeli változásokra van szükség az építőiparban, s éppen az olyannyira szükséges új szemlélet kialakítása okozza általában a legtöbb gondot. Ahogyan a csoport beszámolója írja: „Az anyagi folyamatok dinamikájának csökkenését a szellemi folyamatok felgyorsulása, kisugárzó erejének növekedése kell, hogy kísérje. Enélkül ugyanis az elhatározott strukturális változások nem valósíthatók meg." S bár eddig is fontos kérdés volt a műszaki fejlesztés ügye az építészetben, mára a műszaki előrehaladás kulcskérdéssé vált. Nem is pusztán az új eljárások lehetséges bevezetése, hanem a meglévő eszközök, a már alkalmazott módszerek tökéletesítése, jobb hatásfokú alkalmazásának kidolgozása.

A csoport — mintegy 400 tagjának aktív részvételével — e szempontokat szem előtt tartva állította össze programjait. Munkájuknak mintegy 50—60 százaléka a műszaki-tudományos tájékoztatás. Ennek érdekében évente általában 2—3 alkalommal rendeznek önálló kiállítást, s a számos szakmai előadás mellett évente egy-két regionális érdeklődésre is számot tartó ankétot, megbeszélést is szerveznek.

Tevékenységük fontos része, hogy külső felkérésre munkabizottságokat alakítanak, s ilymódon is szakmai segítséget nyújtanak a megye és Szeged urbanisztikai feladatainak megoldásához. Munkabizottságot alakítottak például a szegedi gyalogos városközpont, a Belváros részletes rendezési terve és a megye korszerűsített településfejlesztési terve szakbírálatára.

Jó a kapcsolatuk a szabadkai, valamint a lengyel és bolgár testvérszervezetekkel, s együttműködnek a szomszéd megyék hasonló csoportjaival is.

Fénysugaras víztisztítás

A fénysugaras víztisztítás merőben új és rendkívül gazdaságos eljárás, ha az uszodákban, strandokon, fürdőkben elterjesztik. Az ötlet egy dán feltalálótól ered, berendezés gyártására pedig a közelmúltban az Egyesült Izzó vállalkozott. Az első, az Izzó győri gyárában előállított tisztítót az ugyancsak győri tanuszodában szerelték föl.